

Rudolf Steiner

MYSTÉRIUM GOLGOTY

Hamburk, 26. května 1908

Všechno v Janově evangeliu směřuje nakonec k tomu, že v dějinách lidstva má nastat to, co nazýváme „mystériem Golgoty“. Porozumět z esoterního hlediska tomuto mystériu znamená zároveň dobrat se hlubokého smyslu Janova evangelia. Zaměříme-li pozornost na to, co je vlastně skutečným centrem mystéria Golgoty, a budeme-li toto chtít objasnit ve smyslu okultismu, musíme si v myšlenkách ujasnit onu chvíli ukřižování, kdy krev Spasitelova kanula z jeho ran. A vzpomeneme si přitom na něco, co jsme si v průběhu těchto přednášek pověděli už častěji: že pro někoho, kdo zná duchové světy, je všechno, co je materiální, hmotné, fyzické, jenom vnějším vyjádřením, vnějším zjevením něčeho duchového.

A tak necht' nám nyní vystoupí před duši ona fyzická událost: Kristus Ježíš na kříži, krev prýstící z jeho ran. Co tento obraz, jehož obsah je fyzickou událostí, vyjadřuje duchovně pro někoho, kdo je s to porozumět Janovu evangeliu?

Tento fyzický děj, událost na Golgotě, je vyjádřením, zjevením duchového děje, odehrávajícího se v samém středu veškerého dění na naší Zemi. Kdo by chtěl chápat toto slovo ve smyslu dnešního materialistického názoru na svět, nebude si moci při něm mnoho představit. Nebude si totiž moci představit, že by se za oné ojedinělé události na Golgotě bylo mohlo stát něco odlišného od kterékoli fyzicky podobné nebo stejné události. Je však obrovský, veliký rozdíl mezi všemi pozemskými procesy, které leží před touto událostí na Golgotě, a těmi, které následují po ní.

Chceme-li přijmout obraz toho všeho do duše s potřebnými jednotlivostmi, musíme říci: Nejen člověk nebo některá jiná jednotlivá bytost mají tělo fyzické, étherické a astrální, tak jak jsme si to vylíčili v nejrůznějších

souvislostech v předchozích přednáškách, ale ani vesmírná tělesa nejsou pouze tou fyzickou hmotou, za jakou je mají astronomové a jiní fyzičtí badatelé; i vesmírná tělesa mají své tělo éthemé a astrální. I naše Země má své éthemé tělo, své astrální tělo. Kdyby naše Země neměla vlastní astrální tělo, nemohla by na ní žít zvířata. Chceme-li si představit étherné tělo Země, musíme si jeho střed myslet právě tak ve středu Země, jako tam má svůj střed fyzické tělo Země. Celé toto fyzické tělo Země je uloženo do éthemého těla Země, a obě dohromady zase do těla astrálního.

Kdyby byl někdo pozoroval jasnovidné astrální tělo Země během dlouhých věků v průběhu zemského vývoje, byl by viděl, že podoba astrálního i éthemého těla Země skutečně nezůstávala vždycky stejná, že se měnila.

Abychom si tu věc představili hodně názorně, zkusme se v duchu přenést na některou jinou hvězdu; myslíme si, že člověk nadaný jasnozřením by shlížel z jiné planety dolů na naši Zemi. Takový člověk by viděl nejen, jak se Země vznáší jako fyzická planeta, nýbrž viděl by auru, viděl by Zemi obklopenou světelnou aurou, protože by vnímal étherné a astrální tělo Země. Kdyby pak takový jasnoživý člověk dlel dlouhý čas na té daleké hvězdě, tak dlouho, že by byl viděl, jak na Zemi míjejí věky předkřesťanského období a jak nadchází událost Golgoty, naskytla by se mu takováto podívaná: Aura Země, její astrální a étherné tělo skýtají nejprve před událostí Golgoty jistý pohled, tj. mají jisté barvy a tvary; potom by však viděl, jak od určité chvíle mění celá ta aura své barvy. Která je to chvíle? Je to chvíle, kdy na Golgotě kanula krev z ran Krista Ježíše. V oné chvíli se proměnily všechny duchové poměry Země jako takové.

Řekli jsme, že to, co nazýváme Logos, je souhrn šesti Elóhímů sjednocených se Sluncem; ti tedy zahrnují duchově Zemi svými dary, když navenek dopadá na Zemi sluneční světlo. Tak jsme poznali světlo Slunce jako vnější fyzické tělo pro ducha a duši Elóhímů čili Logosu. Ve chvíli, kdy došlo k události na Golgotě, začala se ona síla, onen impulz, který dříve mohl k Zemi proudit ze Slunce ve slunečním světle, sjednocovat přímo se Zemí; a tím, že se Logos začal sjednocovat se Zemí, tím se aura Země stala jinou, než jakou

bývala.

Zkusme se zahledět na událost Golgoty ještě z jiného hlediska. Jistě si vzpomínáte, že jsme se už dívali z různých stanovisek nazpět na vývoj člověka i na vývoj Země. Víme, že naše Země prošla, než se stala Zemí, třemi vtěleními: saturským, slunečním a měsíčním; takže tedy předchozím vtělením naší Země byl

starý Měsíc. Když taková planeta dospěje k cíli svého vývoje, děje se s ní něco obdobného jako s člověkem, který v určité inkarnaci dospěl k cíli svého života: planeta přejde do jiné, neviditelné existence, kterou nazýváme pralája, a pak se vtělí znova. Tak se také mezi někdejší vtělení naší Země, jímž byl starý Měsíc, a její dnešní vtělení vsunul nejprve jistý mezistav. Dalo by se říci, že se pak Země z tohoto duchového, vnitřně oživeného trvání, jež však bylo navenek neviditelné, rozzářila do svého prvního stavu, z něhož později vzešly i ony další stavy, jež jsme si včera popisovali. Tehdy, kdy se naše Země za onoho dávného času takto rozzářila, byla ještě spjata se vším, co patří k naší sluneční soustavě. Byla v té době ještě tak veliká, že sahala až po nejvzdálenější planety naší soustavy. Všechno ještě tvořilo jediný celek, a teprve později se odloučily jednotlivé planety. Až do jisté chvíle vývoje byla Země spojena s naším dnešním Sluncem i s naším dnešním Měsícem. Byla tedy kdysi doba, kdy Slunce, Měsíc a Země byly jedním tělesem, tak jako byste vzali dnešní Měsíc a dnešní Slunce a smíchali je se Zemí a udělali z toho jedno veliké vesmírné těleso. Taková byla kdysi naše Země; tak vypadala v době, kdy se vaše astrální tělo a vaše já ještě vznášely v útvaru jakoby z vodních par, a ještě dříve. Slunce, Měsíc a Země byly spjaty v jednotu. Síly, které jsou dnes ve Slunci, duchové i fyzické, byly spojeny se Zemí.

Pak přišla doba, kdy Slunce se vydělilo ven ze Země. Ale nebylo to pouze fyzické Slunce se svým fyzickým světlem, nýbrž toto fyzické Slunce, na které se dívá lidské fyzické oko, se vyčlenilo se svými duchově-duševními bytostmi, v jejichž čele stojí Elóhímové, vlastní duchové světla, přebývající na Slunci; zbytek tehdy tvořilo to, co bychom získali, kdybychom smísili dnešní Měsíc se Zemí. Neboť po nějakou dobu byla Země oddělena od Slunce, ale ještě sjednocena s Měsícem. Až v lemurské době se Měsíc oddělil od Země; a tehdy vznikly ty vztahy mezi oněmi třemi tělesy - Sluncem, Měsícem a Zemí -, jaké jsou dnes. Tyto vztahy musely vzniknout tímto způsobem. Elóhímové museli nejprve působit zvenčí. Jeden z nich se pak musel učinit pánem Měsíce a odtud zrcadlil zpátky mocnou sílu ostatních Elóhímů.

Dnes žijeme na naší Zemi uprostřed kosmického prostoru jako na ostrově, který se vyčlenil ze Slunce i z Měsíce. Ale přijde doba, kdy se naše Země znova sjednotí se Sluncem a utvoří s ním jedno těleso. Tehdy už budou lidé do té míry zduchovělí, že opět snesou ony duchové síly Slunce, budou je moci do sebe přijímat a sjednocovat je se sebou. Lidé i Elóhímové budou potom přebývat na jednom dějišti.

Jaká síla to způsobí?

Kdyby se nebyla odehrála událost na Golgotě, nikdy by nemohlo nastat to, že Země a Slunce se sjednotí. Neboť událostí na Golgotě, již se síla slunečních Elóhímů - neboli síla Logosu - spojila se Zemí, byl dán podnět pudící sílu Logosu opět za silou Logosu, podnět, který nakonec znovu sloučí obě ta vesmírná tělesa, Slunce a Zemi. Od události na Golgotě má Země z duchového pohledu v sobě zase sílu, která ji sloučí se Sluncem. Proto říkáme: Síla Logosu, která předtím proudila kZemi zvenčí, byla událostí na Golgotě přijata do její duchové existence. Co žilo na Zemi předtím? Síla, která kní proniká se sluneční září. Co žije na Zemi od té doby? Sám Logos, který se prostřednictvím Golgoty stal duchem Země.

Tak jako ve vašem těle přebývá vaše duševně-duchová podstata, tak v těle Země, v onom těle Země, které se skládá z kamenů, rostlin a zvířat a po němž vy chodíte sem a tam, přebývá duševně-duchová podstata Země; a tato duševně- duchová podstata, tento duch Země, to je Kristus. *Kristus je duch Země.* Když tedy Kristus promlouvá k těm, kdo jsou jeho nejdůvěrnější žáci, a když k nim promlouvá při příležitosti, která patří mezi ním a jeho žáky k nej důvěrnějším, co jim má možnost sdělit? Které tajemství jim může v té chvíli svěřit?

Může říci: Je to, jako byste hleděli ze svého těla do své duše. Vaše duše je v něm. Tak je tomu také, zadíváte-li se na celý širý okruh Země. Co teď na čas stojí v těle tady před vámi, je týž duch, který nepůsobí jenom na čas v tomto těle, nýbrž je duchem celé Země, a bude jím stále více. - Tak mohl Kristus poukázat na Zemi jakožto na své skutečné tělo: Vidíte-li stébla na poli a jíte-li chléb, který vás živí, co jíte ve skutečnosti v polních klasech? Jíte mé tělo! A

když pijete šťávy rostlin, co je to? Je to krev Země, moje krev! - Doslova tak to
řekl Kristus Ježíš svým

nejdůvěmějším učedníkům, a je jenom třeba, abychom jeho slova chápali opravdu doslovně.

Tehdy, když je svolal a předával jim symbolicky křesťanské zasvěcení, jak bychom to nazvali my, říká jim podivné slovo, když ohlašuje, že jeden ho zradí. V 18. verši 13. kapitoly Janova evangelia říká:

„Ten, kdo jí můj chléb, pozdvihl patu svou proti mě.“ Tedy ten, kdo jí jeho chléb, je zároveň tím, kdo po něm samém šlape. Tento výrok je třeba brát doslova. Člověk jí chléb Země a nohama chodí tady po této zemi. Je-li Země tělem ducha Země, to jest Krista, pak člověk je ten, kdo nohama šlape po tomto zemském těle, kdo tedy pozvedá patu proti tělu toho, jehož chléb jí.

Idea svátosti oltářní se ve smyslu Janova evangelia může pro nás nekonečně prohloubit, když budeme v tomto smyslu vědět o Kristu-duchu Země a o chlebu, vyňatém z těla Země. Kristus na to poukazuje a říká: „To je mé tělo!“ (Marek 14,22). Jako svaly patří k tělu lidské duše, tak patří chléb k tělu Země, to jest k tělu Kristovu. A šťávy stoupající rostlinami, kolotající vinnou révou, jsou obdobou krve, kolotající lidským tělem. Kristus má možnost na to poukázat a říci: „To je má krev!“ (Marek 14,24). Jenom někdo, kdo nechce rozumět nebo nechce mít vlohu k porozumění, může věřit, že tímto reálným vysvětlením by snad přijímání u oltáře pozbylo něco ze svatosti, jež je s ním spjata. Ten však, kdo má vůli porozumět, ten si řekne: Nic tím ze své svatosti neztratí, nýbrž celá planeta Země je tímto výkladem posvěcena! A jaké to budou mocné city, jež prostoupí naši duši, když budeme takto ve svátosti oltářní moci spatřovat největší pozemské mystérium: spojení událostí na Golgotě s celou evolucí Země; když se tak naučíme cítit v přijímání u oltáře, že vyprýštění krve zraň Spasitelových nemá pouze význam lidský, ale kosmický, že totiž dává Zemi sílu, aby pokračovala ve svém vývoji.

Tak by ten, kdo porozumí tomuto hlubšímu smyslu Janova evangelia, měl cítit, jak není spojen pouze svým fyzickým tělem s fyzickým tělem Země, nýbrž jak je spojen jakožto bytost duchově-duševní s duchově - duševní bytostí Země, jíž je

sám Kristus; jak Kristus jakožto duch Země jí prostupuje, jak jí proudí, jak se jí vlní a vzdouvá, protože je jeho tělem.

Cítíme-li toto, můžeme se zeptat: Co že to vysvitlo pisateli Janova evangelia ve chvíli, kdy mohl nahlédnout do hlubokých tajemství spojených s Kristem Ježíšem? V té chvíli spatřil, co za sílu, co všechno za impulzy bylo v Kristu Ježíši, a jak všechny tyto impulzy by nyní měly působit v lidstvu, pokud jen je lidstvo přijme.

Abychom tomu co nejjasněji porozuměli, musíme si ještě jednou postavit před duši, jak vlastně probíhá vývoj lidstva. - Člověk, jak jej známe, pozůstává přece z fyzického těla, éthemého těla, astrálního těla a z já. Jak probíhá jeho vývoj? Uskutečňuje se tím, že člověk svým já postupně propracovává, pročišťuje ostatní tři články, že je prostupuje silami svého já. Já je povoláno, aby postupně očišťovalo a zušlechťovalo astrální tělo, pozvedalo je na vyšší stupeň. Až bude celé astrální tělo proluto očišťující vlastní silou lidského já, bude z něho duchovní svébytlí, mañas. Až étherné čili životní tělo bude skrz na skrz propracováno, prodchnuto silou jáství, bude z něho budhi čili oživující duch. Až fyzické tělo bude dočista překonáno, přemoženo jástvím, bude z něho átman čili zduchovělý člověk. A tím člověk dosáhne cíle, který je mu zatím dán. Ale k tomu dospěje až v daleké budoucnosti. A kromě toho, jestliže to líčíme tak, že člověk se skládá ze čtyř článků: těla fyzického, éthemého, astrálního a z já a že ze svého já přepracovává tři ostatní články v duchovní svébytlí, ducha oživujícího a zduchovělého člověka, je to míněno tak, že já přitom pracuje s plným uvědoměním. U dnešního člověka tomu tak z větší části ještě není. S plným vědomím dnes člověk v podstatě teprve začíná maličko vpracovávat duchovní svébytlí do svého astrálního těla. To je jeho současný úkol.

Ale nevědomky, s pomocí vyšších bytostí, už člověk v postupu zemského vývoje zpracovával své tři nižší články. V dávných dobách už pracoval nevědomě na svém astrálním těle, a astrální tělo tím bylo prostoupeno duší pocitovou. Nevědomě zasahovalo já svou činností do éthemého těla, a toto nevědomky přetvořené étherné tělo je to, co je v systematické souvislosti v

„Theosofii“

vyličeño jakožto duše rozumová; a výsledek nevědomé práce jáství na fyzickém těle je to, co tam najdete pod názvem duše vědomé, uvědomující. Duše uvědomující vznikla tehdy, koncem doby atlantské, když éthemé tělo, které ještě dříve zasahovalo svou hlavovou částí mimo fyzické tělo, se poznenáhlu úplně stáhlo do fyzického těla. Tím se člověk naučil vyslovovat „já“. Tak člověk se svými články přecházel krok za krokem do doby poatlantské.

Naše doba je povolána k tomu, aby byl postupně do toho, co bylo přijato už dříve, vpracován maňas neboli duchovní svébyť. Dalo by se říci, že člověk musí všemi těmi silami, jež získal tím, že má dnes tělo fyzické, éthemé a astrální, duši pocitovou, rozumovou a uvědomující, všemi těmi silami, jež mohou poskytnout tyto články, vytvářet v sobě maňas, ale nadto ještě, i když docela skrovně, i vlohu k duchu oživujícímu neboli k budhi. Tím je naší poatlantské době vytyčen významný úkol: pracovat na tom, aby člověk v sobě vědomě vyvíjel ony vyšší články své bytosti: maňas čili duchovní svébyť, budhi neboli ducha oživujícího a átman neboli zduchovělé člověčenství, i když tohoto posledního cíle dosáhne teprve v daleké budoucnosti. Člověk musí už dnes v sobě vyvíjet síly, jimiž z nižšího lidství vyvine své vyšší lidství.

Nyní si položme otázku: Co se vlastně objevuje v člověku jako důsledek toho, že v sobě dnes ještě nevyvinul ony vyšší články? A co se na rozdíl od toho objeví v člověku v budoucnu? Čím se bude odlišovat člověk budoucnosti od dnešního?

Až se jednou dovrší úplný vývoj vyššího člověka, bude astrální tělo ve všech směrech tak očištěno, že bude zároveň maňasem neboli duchovním svébytím; étherné tělo bude natolik očištěno, že bude zároveň duchem oživujícím neboli budhi; a fyzické tělo bude tak dalece proměněno, že bude právě tak, jako je tělem fyzickým, zároveň i zduchovělým člověčenstvím neboli átmanem. Největší síly bude třeba k tomu, aby bylo přemoženo nejnižší tělo, a proto bude přemožení a proměna fyzického těla znamenat pro člověka nejvyšší vítězství. Až lidé toto dovedou plně k cíli, stane se z tohoto fyzického těla zduchovělý člověk neboli átman. Dnes to všechno v člověku žije teprve jako

vloha; jednou to v něm ale ožije naplno. A pokud člověk obrací svůj pohled k osobnosti Kristově, ke Kristovým podnětům, pokud se otevírá, aby ho Kristův impulz mohl prostoupit svou silou, aby mohl posílit jeho vlastní bytost, tedy se mu dostává toho, co potřebuje, aby mohl provést tuto proměnu.

Jestliže dnes člověk tuto proměnu ještě neprovedl, co to pro něho znamená? Duchová věda to vyjadřuje velice prostě: Tím, že astrální tělo ještě není ve všech směrech očistěno, že ještě není přetvořeno v duchovní svébytlí, je umožněno sobectví; tím, že síly já ještě plně nepronikly tělem étherickým, je dána možnost lži a omylu; a tím, že síly já ještě neprostoupily tělo fyzické, je možná nemoc a smrt. Nebude se už vyskytovat sobectví, až se jednou plně vyvine duchovní svébytlí; nebude se už vyskytovat nemoc a smrt, nýbrž výhradně nezrušitelné zdraví, až se plně vyvine zduchovělé člověčenství, to jest, až se dovrší vývoj fyzického těla. Co tedy znamená, že člověk do sebe přijme podněty Kristovy? Naučí se chápat, jaká síla je v Kristu, přijme do sebe síly, které ho dovedou k tomu, aby byl pánem i vůči svému fyzickému tělu.

Jen si představte člověka, který by byl s to do sebe přijmout Kristův impulz, člověka, na kterého by Kristův impulz plně přešel. Představte si, že by Kristus stál přímo před tímto člověkem a Kristův impulz že by přešel přímo na něho. Co by to znamenalo? - Kdyby ten člověk byl slepý, mohl by jen a jen vlivem tohoto Kristova impulzu prohlédnout, stát se opět vidomým, protože posledním cílem vývoje je vítězství nad silami nemoci a smrti. Mluví-li autor Janova evangelia o uzdravení člověka slepého od narození (kap. 9), tedy mluví z takovýchto mysterijních hloubek, tedy ukazuje na tomto příkladě, že Kristova síla je síla uzdravující, vystupuje-li v plné síle. Kde sídlí tato síla? V těle Kristově, v Zemi. Je jenom třeba, aby Země byla opravdu prolnuta bytostí ducha Kristova neboli Logosu.

Podívejme se, zdali pisatel Janova evangelia tu věc vypráví v tomto pojetí. Jak o tom vypráví? Je tu slepec, Kristus vezme trochu země, nasliní ji a přiloží mu ji na oči - přiloží na oči slepému své tělo, prostoupené jeho duchem. Tímto líčením (9,6) podhaluje pisatel Janova evangelia mystérium, které přesně

zná.

A teď musíme - s pominutím všech předsudků - hovořit ještě přesněji o tomto jednom z velikých znamení Krista Ježíše, abychom se přesně seznámili s povahou takové věci, aniž se budeme starat o to, že ti přenáramně chytří lidé našeho století budou považovat to, co bude nyní vyřčeno, za šílenství, za pošetilost. Je na místě také jednou vyslovit, že svět obsahuje veliká, obrovská tajemství, která ještě dnes nemohou být člověku předána. Dnešní lidé, i kdyby byli sebe vyspělejší, přece nejsou dostatečně silní, aby mohli uskutečňovat taková veliká mystéria i činem. Mohou o nich vědět, mohou je chápat, pokud jsou s to je v duchu prožívat; ale převést je do fyzického dění, toho člověk naší doby, pohroužený tak hluboko do hmoty, není schopen.

Všechn život vlastně pozůstává z protikladů, z krajností. Takovými krajnostmi jsou život a smrt. Pro pocity a pro smýšlení okultisty dochází k něčemu velmi zvláštnímu, když například uvidí mrtvé lidské tělo, a vedle něho živého člověka. Máme-li před sebou živého bdělého člověka, víme, že v něm přebývá duše a duch. Jenomže u takového bdícího člověka, přihlédneme-li k jeho vědomí, jsou duše a duch takříkajíc vyřazeny z celého spojení s duchovým světem, nemohou se dívat do duchového světa. Máme-li před sebou mrtvé tělo, cítíme, že duch a duše, jež k němu patřily, jsou teď na cestě k tomu, aby přešly do duchových světů, a tam že jim zasvitne vědomí, světlo duchového světa. A tak se mrtvé tělo stává symbolem toho, co se odehrává v duchových světech. Obrazy toho, co se odehrává v duchu, se však vyskytují i ve fyzické oblasti, jenomže podivným způsobem. Když člověk později zase sestupuje ke zrození, musí být pro něho vybudována jeho tělesná část. Ze všech stran se takříkajíc musí seskupit hmota, aby mu mohlo být vystavěno tělo. A pro člověka s procitlou jasnovidností se toto shromažďování hmoty na jednom místě projevuje tak, že přitom v duchovém světě jakoby umírá tamní vědomí. Tam umírá - tady ožívá. Když se seskupuje hmota, aby vytvořila fyzické tělo člověka, tedy vidíme současně, jak v jistém smyslu umírá duchové vědomí. A vskutku, když fyzické tělo práchniví nebo je spalováno, když jeho částičky se od sebe vzdalují, když se rozpadají, ukazuje se současně v oblasti ducha opak toho všeho, ukazuje se,

že vzniká vědomí o duchu. Fyzický rozpad je zrozením v duchu. Proto také jsou pro okultistu všechny procesy tlení, rozkladu ještě něčím úplně jiným. Hřbitov, kde práchnivější fyzická těla, představuje pro duchový pohled - nebudeme teď ani přihlížet k lidem, budeme teď mít na mysli jenom to, co se odehrává se samotným hřbitovem - prapodivný proces: ustavičně se tam rozzařují a roztřpytují duchová zrození.

Zkusme si teď představit, že by se některý člověk odhodlal k jakémusi druhu školení, a to fyzicky - nikomu bych to nechtěl radit, protože dnešní těla to v žádném případě nesnesou -, představme si, že by takový člověk trénoval svoje fyzické tělo tím, že by po určitou předepsanou dobu vdechoval vzduch z procesů práchnivění, umrlčí vzduch, a to s vědomím, že by do sebe přijímal onen duchový děj, který jsme si právě popsali. Pokud by to činil náležitým způsobem, pak by se, ovšem v příštích inkarnacích - v jedné se to nezvládne - mohl vtělit s onou silou, jež dává oživující a uzdravující impulzy. Vdechovat umrlčí vzduch, to patří ke školení, má-li člověk dodat svým slinám postupně sílu, aby ve spojení s obyčejnou hlínou vytvořily to, co Kristus vtíral slepému do očí.

Toto mystérium, podle něhož člověk požívá - jí nebo vdechuje - smrt, aby získal schopnost uzdravovat, to je ono tajemství, na něž poukazuje pisatel Janova evangelia tím, že nám předvádí takové znamení, jakým je uzdravení slepého od narození. A bylo by si věru co přát, kdyby tak lidé - místo aby deklamovali pořád pryč, zdali náleží pojímat takovou věc tak či onak - se mohli naučit, že něco takového vskutku existuje doslova tak, jak je to vylíčeno v onom výjevu uzdravení slepce, a kdyby tak mohli získat respekt před osobností, jakou je pisatel Janova evangelia, aby si řekli: Byla tu taková osobnost, důkladně zasvěcená do těchto mystérií, a na nás je, abychom se pokusili si osvojit pro tato mystéria porozumění.

Bylo ovšem třeba, abych předem upozornil, že jsme tady v anthroposofické odbočce, kde se přenášíme přes leckteré předsudky, - dříve než mohlo zaznít vyprávění o onom skutečném mystériu, jakým je proměna hlíny nasliněním v lék, a než mohlo být současně vysloveno, že i taková událost má

doslovný význam.

Nyní se ale pokusme pochopit, jak těsně srůstáme tím, že něco takového víme, s ideou, jež nás dnes zaměstnává: že Kristus je duchem Země a Země je jeho tělem. Viděli jsme na příkladě, který jsme uvedli, jak Kristus prodchl Zemi svým duchem, a viděli jsme, jak daroval kus sebe sama, aby vykonal to, oč při tom šlo.

A teď vezměme něco jiného. Přidejme ke všemu, co jsme si dnes pověděli, ještě to, že Kristus říká: Nejhlubším tajemstvím mé bytosti je , já jsem“; a že pravá a věčná moc tohoto , já jsem“ čili jáství, která má sílu prostoupit ostatní těla, se má vlít do člověka. Je obsažena v duchu Země. - Toto mějme na paměti, a uvažme teď s krajní vážností, naprosto vážně, že Kristus tím, že chce umožnit každému člověku, aby já se mu stalo pravým vlastnictvím, chce vzbudit v každém člověku boha, rozžehnout krok za krokem pána a krále v každém člověku. Co se nám v tom případě ukáže? Neukáže se nám nic menšího, než že Kristus zjevuje lidstvu nejvýznačnějším způsobem ideu karmy, zákon karmy. Až totiž lidé jednou plně pochopí ideu karmy, pochopí ji v tomto křesťanském smyslu. Idea karmy neznamená nic menšího, než že žádný člověk nemá právo činit se soudcem nad skrytým nitrem druhého člověka. Kdo ještě neuchopil ideu karmy v tomto smyslu, neuchopil ji v její hloubce. Dokud člověk druhého soudí, dotud ho podřizuje mocenskému nátlaku svého vlastního já,. Pokud však někdo opravdu věří v křesťanském smyslu v existenci onoho , já jsem“, pak nesoudí, pak si říká: Víím, že karma je tou velkou silou, jež všechno vyrovnává. Ať jsi učinil cokoli, já tě neodsuzuji!

Předpokládejme tedy, že by přivedli nějakého hříšníka před někoho, kdo vpravdě porozuměl slovu Kristovu. Jak se zachová k tomuto hříšníkovi? Předpokládejme, že všichni, kteří si osobují, že jsou křesťany, by na onoho člověka žalovali, že se dopustil těžkého provinění. Skutečný křesťan by řekl: Pronášejte si žalobu za žalobou, ano, nechť už to udělal či neudělal, je třeba v něm respektovat jeho , já jsem“, a toto všechno musíme přenechat karmě, onomu velikému zákonu, jenž je i zákonem ducha Kristova. Kristu samému je

třeba to přenechat. - Karma se naplňuje v průběhu zemského vývoje; přenechme jen a jen tomuto vývoji, jaký trest na něho uvalí. Snad bychom se i obrátili kZemi a řekli bychom žalobcům: O sebe

samé se starejte! Je úkolem Země, aby vyřkla trest. Vepišme to tedy do Země, do níž je to beztak vepsáno jakožto karma!

„Ježíš se vydal na Horu olív.

Ráno se odebral opět do chrámu a všechen lid přicházel k němu. I usedl a učil je.

Vtom zákonici a farizeové přivádějí ženu přistiženou při cizoložství, staví ji doprostřed

a praví mu: Mistře, tato žena byla přistižena při skutku, když se oddávala cizoložství.

V zákoně Mojžiš přikázal, abychom takové kamenovali.

Co o tom říkáš ty?

Ale to pravili, aby ho pokoušeli, neboť hledali záminku k obžalobě. Avšak Ježíš se sklonil a prstem psal do země.

A když se nepřestávali dotazovat, vzpřímil se a řekl:

Kdo z vás je bez viny, první hoď po ní kamenem.

A zase se sklonil a psal do země.

Oni však, když to uslyšeli, vycházeli ven, jeden po druhém, počínaje od nejstarších, a tak tam zůstal sám, a ta žena stojící uprostřed.

Tu se Ježíš vzpřímil a řekl jí: Ženo, kde že jsou? Nikdo tě neodsoudil?“

(8,1-10)

Toto praví, aby odvrátil pozornost od jakéhokoli soudu přicházejícího zvenčí a poukázal na vnitřní karmu.

„Ona pak řekla: Nikdo, pane.“ (8,11)

Je zůstavena své vlastní karmě. A tady zbývá jediné, nemyslet už na trest, jenž se naplní v karmě, nýbrž - polepšit se.

„Řekl Ježíš: Ani já tě neodsuzuji. Jdi, od nynějška už nehřeš.“ (8,11)

Tak vidíme, jak s nehlubší ideou o Kristu, s významem jeho bytosti pro Zemi, souvisí idea karmy: Jestliže jste pochopili mou bytost, pak jste pochopili i toho, jehož bytost já vyjadřuji, a pochopili jste, že „já jsem“ přivodí vyrovnání. - Samostatnost a uzavřená vnitřní celistvost, to jsou dary, jejichž vznik a růst

podnítil v lidstvu Kristus.

Lidé dnes nedošli ještě příliš daleko v chápání pravého, niterného křesťanství. Ale až začnou chápat, co je uloženo v takovém spise, jakým je Janovo evangelium, pak postupně přijmou do sebe i impulzy, jež v něm spočívají. A pak se - v daleké budoucnosti - naplní křesťanský ideál.

Tak vidíme, jak se v poatlantské době vlévá do Země první impulz, aby se v nás vyvinul vyšší člověk.

Zítřka budeme sledovat vývoj člověka v souvislosti s principem Kristovým právě v této poatlantské době; z toho pak budeme moci vyjít, abychom si ukázali, čím bude Kristus lidstvu v budoucnosti.

